

11 STYCZNIA - ŚWIĘTO CHRZTU PAŃSKIEGO Chrzest Pański

Tradycja katolicka Najstarszej tradycji tego święta należy szukać w liturgii Kościoła wschodniego, ponieważ (pomimo wyraźnego udokumentowania w Ewangeliach) chrzest Jezusa nie posiadał w liturgii rzymskiej oddzielnego święta. Dekretem Świętej Kongregacji Obrzędów z 23 marca 1955 r. ustanowiono na 13 stycznia w miejsce dawnej oktawy Epifanii (Epifania - epifaneia – akt objawienia się bóstwa światu i ludziom (trzej mędrcy idący za Gwiazdą Betlejemską w tradycji zachodniej oraz pierwsze objawienie się Trójcy Świętej podczas Chrztu Pańskiego w tradycji wschodniej)), wspomnienie Chrztu Jezusa Chrystusa. Posoborowa reforma kalendarza liturgicznego w 1969 r. określiła ten dzień jako święto Chrztu Pańskiego. Pominęto wyrażenie “wspomnienie” i przesunięto jego termin na niedzielę po 6 stycznia. Teksty modlitw, jakie są związane ze świętem Chrztu Pańskiego bardzo dokładnie ukazują nam przekazy biblijne. Podkreślają przy tym związek tego święta z uroczystością Epifanii, czyli Objawienia Pańskiego. W tym wydarzeniu mamy też pierwsze w historii świata pojawienie się w postaci widzialnej całej Trójcy Świętej: Bóg Ojciec przemawia, Syn Boży jest w postaci ludzkiej, a Duch Święty pojawia się nad Nim w postaci gołębiczy.

Miejsce chrztu Jezusa Chrystusa Św. Jan Apostoł podaje nam miejsce, gdzie miał być Pan Jezus ochrzczony: “Działo się to w Betanii po drugiej stronie Jordanu, gdzie Pan udzielał chrztu” (J 1, 28). Jako dawną Betanię Zajordańską (była, bowiem także Betania Przedjordańska ok. 3 km od Jerozolimy, gdzie mieszkał Łazarz z Marią i Martą) wskazuje się dzisiejsze Chirbet el Medesz, gdzie znajduje się potok, wpływający do Jordanu, mający wodę nawet w upalne lata.

Tu według biblistów miał się ukrywać kiedyś Eliasz. Tu osiemset lat po nim miał wystąpić Jan Chrzciciel. W pobliżu Jordan jest bardzo płytki, także wtedy właśnie prowadził szlak ze wschodu na zachód. Wykorzystał tę dogodną sytuację brodu Jan Chrzciciel, aby zwiastować Mesjasza i przygotować na Jego przyjście serca ludzkie.

Przystąpił do misji zbawienia Chrzest w Jordanie kończy ukryte życie Pana Jezusa. Rozpoczyna się czas Jego publicznej działalności. Po latach przygotowań Jezus przystępuje do ziemskiej misji Zbawienia, którą powierzył Mu Bóg Ojciec. Od tej pory Jezus będzie czynnie wypełniał Swoje posłannictwo. Chrztu udzielił Mu Jan Chrzciciel. Ten, który nie był “godzien rozwiązać rzemyka u Jego sandałów” i był z Jezusem spokrewniony. W tym momencie Jezus stał się pokornym Sługą Ojca, by zmazać grzechy człowieka. Uniżył się we Wcieleniu, uniżył się w samym Chrzcie, by zakończyć śmiercią na Krzyżu. Sakrament Chrztu wg Katechizmu Kościoła Katolickiego: „(...)udziela nam łaski nowego narodzenia w Bogu Ojcu, za pośrednictwem Jego Syna w Duchu Świętym”. Opis Chrztu Pana Jezusa zostawili nam trzej ewangelieści: Mateusz, Marek i Łukasz. Najbardziej szczegółowo to wydarzenie zrelacjonował

nam św. Mateusz: «Wtedy przyszedł Jezus z Galilei nad Jordan do Jana, żeby przyjąć chrzest od niego. Lecz Jan powstrzymywał Go, mówiąc: “To ja potrzebuję chrztu od Ciebie, a Ty przychodzisz do mnie?”. Jezus mu odpowiedział: “Pozwól teraz, bo tak godzi się nam wypełnić wszystko, co sprawiedliwe”. Wtedy Mu ustąpił. A gdy Jezus ochrzczony został, natychmiast wyszedł z wody. A oto otworzyły Mu się niebiosa i ujrzał Ducha Bożego zstępującego jak gołębicę i przychodzącego na Niego. A głos z nieba mówił: “Ten jest mój Syn umiłowany, w którym mam upodobanie”». (Mt 3, 13 – 17).

Epizod ten z życia Pana Jezusa musi być szczególnej wagi, skoro Kościół wyróżnił go osobnym świętem. Składa się na to kilka czynników. Od tego uroczystego aktu Chrystus Pan rozpoczął swoją misję nauczycielską. Miał wtedy trzydzieści lat, gdyż dopiero od tego wieku zwyczaj żydowski pozwalał występować publicznie przed ludem i nauczać. Uważano, że od trzydziestu lat rozpoczyna się pełnia dojrzałości męskiej. Mówimy o mężczyznach, gdyż kobiety nigdy nie miały prawa zabierać głosu publicznie. Misję Chrystusa Pana potwierdził z nieba Bóg Ojciec, dając Mu świadectwo, że jest On faktycznie Synem Bożym i ma prawo jako taki przemawiać w imieniu Boga. Sam Bóg Syna swojego z tą misją wysłał. Jan (Chrzciel) dał takie świadectwo: «Ujrzałem Ducha, który jak gołębicą zstępował z nieba i spoczął nad Nim. Ja Go przedtem nie znałem, ale Ten, który mnie posłał, abym chrzcił wodą, powiedział do mnie: “Ten, nad którym ujrzysz Ducha zstępującego i spoczywającego nad Nim, jest Tym, który chrzci Duchem Świętym”. Ja Go ujrzałem i daję świadectwo, że On jest Synem Bożym». (J 1, 32 – 34). †

Ceremonia chrztu w różnych religiach Rytualne obmywania były znane w starożytności u wielu ludów. Był to zewnętrzny znak wewnętrznej odmiany, żalu za popełnione grzechy i gotowości zadośćuczynienia za nie. W Babilonii istniało święte miasto Eridu, dokąd spieszyły tłumy, aby się obmyć. W kulcie syryjskiego bóstwa Jankesa były sakralne oczyszczenia w wodzie i ogniu. W egipskiej Księdze Umarłych spotykamy najstarszy opis rytualnego obmycia niemowląt nowo narodzonych. Panowało, więc już wtedy przekonanie, że człowiek rodzi się w jakiejś winie, którą trzeba obmyć. W świątyni w Derel-Bahri można do dnia dzisiejszego oglądać plastycznie przedstawioną scenę rytualnych obmyć. Rytuał oczyszczenia jest nadto znany w kulcie Demetry, Cybeli, Attisa i Mitry (mitologia). Zachowany jest on powszechnie do dnia dzisiejszego w Indiach, gdzie do miasta świętego Varanasi udają się w celach rytualnych kąpiei w Gangesie miliony wiernych bramińskich. Święto Chrztu Pańskiego z jednej strony objawia nam Jezusa jako umiłowanego Syna Bożego, posłanego przez Ojca w mocy Ducha Świętego dla zbawienia człowieka, z drugiej zaś strony kieruje uwagę na rzeczywistość naszego chrztu. Kościół obchodzi w ten sposób święto narodzin milionów swoich dzieci, którym dała nowe, Boże życie, woda Chrztu świętego. Istnieje nakaz liturgiczny, aby w Wielką Sobotę wystroić chrzcielnicę i pokazać ludowi jako kołyskę jego narodzin dla nieba. Z tej okazji kapłan dokonuje wtedy uroczystego poświęcenia na oczach ludu wody chrzcielnej. Tego dnia powinno się udzielać chrztu wszystkim katechumenom, którzy w czasie wielkanocnym mają otrzymać Chrzest święty. Temu służy również publiczne odnowienie obietnic Chrztu świętego wszystkich wiernych, zebranych w kościele. Wraz ze świętem Chrztu Chrystusa kończy się liturgiczny okres Bożego Narodzenia. Jednak jest dawny zwyczaj kończenia tego czasu świętem

Ofiarowania Pańskiego dnia 2 lutego. Dlatego do tego czasu można zachować szopki w kościele i śpiewać kolędy.

Święto Chrztu Pańskiego w Kościołach obrządków wschodnich Kościoły obrządków wschodnich posługują się kalendarzem juliańskim, dlatego też większość świąt obchodzi się dwa tygodnie później niż w Kościele rzymskokatolickim. W Kościele unickim święto Chrztu Pańskiego jest nazywane Jordan i obchodzone 19 stycznia i w tym też dniu tradycyjnie święci się wodę. Święto Chrztu Pańskiego w Kościele prawosławnym jest połączone razem z Epifanią w dniu 6 stycznia.

Święto Chrztu Pańskiego w Kościołach protestanckich W Kościołach luteranckich (ewangelicko-augsburskich) święto Chrztu Pańskiego jest obchodzone tak jak i w Kościele rzymskokatolickim w pierwszą niedzielę po 6 stycznia. Kościoły reformowane i presbiteriańskie mają podobny porządek świąt jak pozostałe Kościoły protestanckie. Niewątpliwie niedziele są wszędzie eksponowane, co doprowadziło do tego, że niektóre Kościoły presbiteriańskie, nawet niezależnie od ustaw poszczególnych państw, nie mają drugiego dnia świąt Bożego Narodzenia, Wielkanocy i Zielonych Świąt. W Kościołach anglikańskich święto Chrztu Pańskiego jest również połączone z Epifanią (Objawieniem Pańskim).

Przygotowała